

OSAMU DAZAI

METELİKSİZ ÖĞRENCİ

Japoncadan Çeviren
Ebru Sarıkaya

ithaki

“Büyük yoksullukta, büyük adalet aranmamalıdır.”

–François Villon

BİRİNCİ BÖLÜM

Eminim en akıllınız bile, eserinden fena hâlde utanmasına rağmen bir yazarın sırf bu dünyada hayatını idame ettirebilmenin bir gereği olarak, eserini dergi yayıncısına gönderdikten sonra çektiği ıstırabı anlayamaz. İçinde elyazmasının olduğu ağır zarfı postalamaya karar verip posta kutusuna attım. Posta kutusunun dibinden hafif bir ses duyuldu; bu onu son görüşüm oldu. Kötü bir çalışmaydı. Görünüşte, iddialı bir dürüstlük gösterisi sunmayı başarsam da, içten içe, alçakça bir uzlaşmanın yarattığı çirkin kurtçuklarla dolu olduğunu görebiliyordum ve bu beni tatmin etmiyordu. Üstelik o tatlılaştırılmış, şımartılmış kadın tasviri... Öyle utanıyorum ki, haykırarak etrafta deli gibi koşturmak istiyorum. Çok beceriksizim. Bende yazar olacak vasıf yok. Cahil biriyim. Derin düşüncelerim yok, parlak bir sezgim de yok. On dokuzuncu yüzyılda Parisli edebiyat çevrelerinde, aptal yazarlara “hava durumu keşişi” denip küçümsedikleri söylenir. O zavallı, aptal yazarlar, benim gibi, salonda zeki-ce bir sohbet yapamazlar ve sadece bugünkü hava durumu hakkında konuşurlar. Bu, belki de, bir aptalın en büyük ba-

şarısının böyle bir şey olduğunu gösterir. Diyecek sözüm yok. Benim az önce postaya attığım eser de tam olarak böyle bir şey. Dün kar yağdı. Gerçekten çok şaşırdım. Çok ama çok şaşırdım. Panjuru açıp terimi sildim ve “İşte bu bir tür gümüş dünya” dedim ama bu, türünün tek örneği olan gerçekten de aptalca bir düşünceydi. Sürekli kekeliyorum ve kendimden emin, net bir düşünce asla ortaya çıkmıyor. Ben utanç duygusu olan bir adamım. Eğer elimden gelse, bu beceriksiz eseri yırtıp atar ve dağlarda bir yerlerde kaybolmak isterdim. Ama huysuz ve çekingen bir adam olduğum için bunu yapamam. Eğer bu çalışmayı bugün dergiye göndermezsem, editöre yalan söylemiş olacağım. Ona, eseri bugün itibariyle göndereceğime dair çok açık bir şekilde söz verdim. Editör benim zayıf çalışmam için bir sayfa açma zahmetine katlandı ve dört gözle eserin gelmesini bekliyor. Bunu bildiğim için, ne kadar kötü olursa olsun, onu bir kenara atamam. Görevimi yaptığımı söylemek kulağa hoş geliyor ama öyle değil. Güçsüz ve korkak biri olarak, sadece editörün otoritesinden korkuyorum. Sözümü tutmazsam eşek yüküyle dayak yemekten kurtulamayacağımı düşündüğümde yaşadığımı bile hissedemez hâlde, sanatçı gururum uçup gidiyor ve gözlerimi kapatıp bu rezil eseri postaya veriyorum. Gerçekten de iradesiz bir adamım. Zarfi postaya attıktan sonra, her şey bitmiş olur. Ne kadar pişman olursam olayım, artık geri dönüş yoktur. Elyazması, doğruca editörün masasının üzerine ulaşır, editör bunu hızla gözden geçirir ve ilk olarak hayal kırıklığına uğrar, sonra da ne olursa olsun matbaaya gönderilir. Matbaada, şahin gibi gözleri olan deneyimli işçiler, hiçbir duygu göstermeden hızla kötü

yazımı dizmeye başladılar. O gözler korkutucudur. Ne kadar kötü bir yazı olduğunu ve içinde yalan dolu kelimeler olduğunu düşündüklerinden eminim. Ah, matbaada, benim cehalet ürünü eserim, çırak çocuklar tarafından bile alay konusu oluyor. Sonunda değerli kâğıtlar yığınla kirletilerek bu kötü eser basılır ve benim aptalca yazım, herkesin gözleri önünde teşhir edilir. Eleştirmenler bunu okuyup alay eder, okurlar ise hayal kırıklığına uğrar. Aptal bir yazar olarak, eski hatalarıma bir yenisini daha eklemiş oluyorum. Tam anlamıyla, kötünden çıkıp daha kötüye gitmek bu demektir. Tek bir iyi yanı yok. Bunu bildiğim hâlde, editörün otoritesinden korktuğum için titreyerek el yazmalarımı içeren ağır zarfı, kararlı bir şekilde postaya atıyorum. Zarfın, posta kutusunun dibine hafif bir sesle düşmesiyle her şey sona eriyor. Ondan sonra gelen o korkunç his, tarif edilemez.

O gün de yine, o müthiş derecede kötü eserimin istasyonun önündeki posta kutusuna attım ve birden yaşamaktan bıktığımı hissettim. Ellerimi ceplerime sokup başımı öne eğerek, ayaklarımın altındaki taşları tekmeleyip yürüdüm. Doğruca eve gitmek için hiç hâlim yoktu. Evim, bu Mita-ka İstasyonu'ndan üç-dört kez döndükten sonra, yürüyerek yirmi dakikadan fazla süren, tarlaların ortasında bulunan bir yerd. Oraya gelen ziyaretçim de yoktu; işim olmadıkça gün boyu battaniyeye sarılıp verandada uzanır, okumaktan yorulur, sürekli esner ve gazeteyi elime alıp çocuk sayfasındaki bilmeceler üzerinde kafa yorardım. “Kaplumbağa, balina, tavşan, kurbağa, fok, karınca, pelikan – bu yedi hayvandan hangileri yumurtadan çıkar?” gibi sorular üzerine biraz düşündüm. Ancak bu da sıkıcı hâle gelir, esneme

neniyle oluşan gözyaşları yanaklarımdan süzülüp akarken umursamaz bir şekilde, bahçenin ötesindeki buğday tarlasına dalgın dalgın bakardım ve akşam olurdu. Yarı hasta gibi bir hayat sürdürdüğüm için, şu anda hevesle neşeli yuvama geri dönmek gibi bir arzum da yoktu. Evimin olduğu yönün aksine, Tamagava Nehri'nin kıyısına doğru yürüdüm. Nisan ortaları, öğle saatleri civarıydı. Başımı kaldırıp baktığımda, nehir derin ve yavaşça akıyordu. İki yakadaki kiraz ağaçları artık taç yapraklarını dökmüş ve tamamen yeşermişti. Yeşil dallar ve yapraklar, her iki taraftan üst üste binmiş gibi görünüyor, âdeta bir yeşil tünel oluşturuyorlardı. Ortalığa sessizlik hâkimdi. Ah, böyle bir roman yazmak isterdim. Bu tür bir eser harika olurdu. Hiçbir yapaylık yok. Durup bu güzelliği daha fazla izleme arzusunu hissettim ama kendi dağınık duygularımı utanç verici buldum ve parlayan yeşil tünele sadece bir göz attıktan sonra, akıntının yönünde, kıyı boyunca, yavaşça yürümeye devam ettim. Adım adım hızlandım. Akıntı beni sürüklüyordu. Su hafifçe bulanıklaşmış, üzerindeki kirli kiraz yapraklarıyla sessizce akıyordu. Farkında olmadan, akıp giden kiraz yapraklarını takip ediyordum. Aptalca bir şekilde, azimle yürüyordum. Yaprak kümesi kah yavaşlıyor kah hızlanıyordu ama maharetli bir şekilde hafifçe akmaya devam ediyordu. Mansuke Köprüsü'nü geçtikten sonra, artık burası Inokaşira Parkı'nın arka tarafıydı. Yine de akıntının yönünde, tüm dikkatimi vererek yürümeye devam ettim. Bu çevrede, bir zamanlar, öğrencilerini kurtarmaya çalışan ama kendisi boğularak ölen nazik bir öğretmen olan Bay Matsumoto'nun hikâyesini biliyorum. Nehrin dar olmasına rağmen derin-

liğinin bir o kadar fazla ve akıntısının da son derece güçlü olduğu söyleniyor. Yöre halkı “insan yiyen” dedikleri bu nehirden korkardı. Biraz yoruldu. Kiraz yapraklarını takip etmekten vazgeçip yavaş yavaş yürüdü. Bir anda bir grup yaprak, uzaklaşıp akıntıya kapıldı ve güneş ışığında parlayarak küçülüp gözden kayboldu. Anlamsız bir iç çekişle rahatlardım ve alnımdaki teri elimle sildim, o sırada hemen ayaklarımın dibinde, “Aah, soğuk!” diye bir çığlık duyuldu.

Tabii ki çok şaşırımdı. O kadar şaşırımdı ki neredeyse kış üstü düşüyordum. İnsan yiyici nehirde, çırılçıplak, bembeyaz tenli bir çocuk yüzüyordu. Hayır, daha doğrusu sürükleniyordu. Başını suyun yüzeyine kaldırıp, gülümseyerek, “Aah, soğuk, çok üşüyorum,” diyerek bana bakarak aşağı doğru sürüklenip gidiyordu. Ne yapacağımı bilmeden koşmaya başladım. Bu büyük bir olaydı. Kesinlikle boğulacaktı. Yüzme bilmesem de sadece izlemekle yetinemezdim. Ölümden nefret etmiyorum ama bir şekilde yardım etmem gerek. En azından suya atlayıp onunla ölmeliyim. Ölüme kavuşmak belki de böyledir, diye mantıksızca düşünürken, hiçbir şey umursamadan koştum. Kısacası, son derece dehşete düşmüştüm. Bir ağaç köküne takılıp neredeyse düşecekken bile duraksamadım ve yamuk yumuk bir şekilde koşmaya devam ettim. Genellikle bu tür çalılıklardan, yılan olabileceğinden korkarak kesinlikle kaçınıyorum, ama şimdi yılanların üzerine bile bassam umurumda değil, çünkü ne zaman öleceğimi biliyorum; bu yüzden şımarıklık yapacak hâlîm yok. İnsan hayatını kurtarmak için, dikenleri ve çalılıkları ezerek doğrudan koşuyordum. O sırada, aniden arkamdan bir çığlık geldi:

“Ah, canım acıdı! Ne yapıyorsun, üstüme bastın.”

Ses tanıdık geliyordu. Birkaç adım sendeleyerek ilerledikten sonra nihayet durdum ve arkamı döndüğümde çimlerin üzerinde sırt üstü çıplak yatan çocuğu gördüm. Birden öfkelendim ve,

“Bu nehir tehlikeli! Çok tehlikeli,” diyerek, bu durumda pek uygun olmayan bir şekilde azarlayarak, kimonomun eteklerini düzelttim ve “Seni kurtarmaya geldim,” dedim.

Çocuk hâlâ oturarak doğruldu ve uzun kirpikli, kısık gözleriyle kurnazca bana bakarak,

“Sen gerçekten aptalsın. Burada yattığımı bile fark etmeden bembeyaz suratınla koştu. Bak, karnımda senin takunyalarının izlerini açıkça görebiliyorum. Buraya basarak geçtin. Bak, işte burada,” dedi.

“Bakmak istemiyorum. İğrenç. Hadi, hemen giysilerini giy. Çocuk musun sen ya? Ne kadar saygısızsın!” dedim.

Çocuk hızla pantolonunu giydi ve ayağa kalktı,

“Sen bu parkın bekçisi misin?” diye sordu.

Bu kadar aptalca bir soruyu duymazlıktan geldim. Çocuk beyaz dişlerini göstererek güldü,

“Buna bu kadar sinirlenmeye gerek yok,” dedi sakın bir şekilde ve pantolonunun ceplerine ellerini sokarak, sallana sallana bana yaklaştı. Çıplak sağ omzuna bir kiraz yaprağı yapışmıştı.

“Bu nehir tehlikeli. Yüzmemelisin,” dedim, yine aynı sözleri, ama çok daha kısık bir sesle ve neredeyse mırıldanarak söyledim. “Bu nehir ‘insan yiyen nehir’ olarak biliniyor. Ayrıca, bu su Tokyo’nun şebeke suyunda kullanılıyor. Temiz tutmak zorundayız.”